

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Рубанова С. Я., викладач обліково-фінансових дисциплін, Відокремлений структурний підрозділ «Краматорський фаховий коледж промисловості, інформаційних технологій та бізнесу Донбаської державної машинобудівної академії»

В сучасних умовах воєнного стану та високої невизначеності соціально-економічної ситуації та її подальшого розвитку в Україні у першу чергу набуває значення забезпечення надійного та стабільного функціонування системи публічних фінансів країни. Одним з основних для стійкості публічних фінансів є ризики фіскальної стійкості в умовах соціально-економічної нестабільності. Фінансово-бюджетна політика повинна враховувати низку завдань, які стоять на певному етапі розвитку суспільних відносин, що обумовлює необхідність поглиблення методологічних засад її формування. За умов рецесії та фінансової нестабільності держава відіграє вагомий роль у забезпеченні відновлення економічного зростання шляхом стимулювання попиту на товари і послуги, збільшення видатків бюджету на розвиток людського капіталу, модернізацію інноваційної та соціальної інфраструктури. Доцільним є стимулювання інвестиційного й споживчого попиту за рахунок активізації фінансової складової суспільного розвитку з урахуванням часових лагів і ступеню дієвості відповідних економічних заходів. Це підтримує економіку та сприятиме її відновленню зі зменшенням ризиків в умовах повоєнного часу. Бюджетно-податкова політика має сприяти розвитку інституційних секторів економіки, підвищенню рівня фінансової стійкості системи публічних фінансів. Пріоритетними напрямками бюджетної політики є посилення відкритості та публічності державних замовлень, оптимізація системи органів державного управління та об'єктів соціальної інфраструктури, підвищення дієвості системи соціального захисту населення.

Значний дефіцит державного бюджету скорочуватиметься поступово (із 25% ВВП у 2022 р. до 12% ВВП у 2024 р.). Ключовим джерелом фінансування бюджету зараз є міжнародна підтримка. За результатами аналізу та прогнозування фіскальних важелів стабілізації публічних фінансів у їх зв'язку з індикаторами макроекономічного розвитку України (на прикладі показника дефіциту державного бюджету) визначено, що у середньостроковій перспективі зберігаються ризики для публічних фінансів, що виникають у кризових (початок воєнних дій) і посткризових (поствоєнних) умовах, перевищують поточні бюджетні ризики. Так, прогнозна оцінка динаміки продемонструвала такі значення показника дефіциту державного бюджету на період I кв. 2023 р. – IV кв. 2024 р., зокрема I кв. 2023 – 391,97 млрд. грн (20,34 % ВВП); II кв. 2023 – 329,30 млрд. грн (12,88 % ВВП); III кв. 2023 – 272,65 млрд. грн (8,88 % ВВП); IV кв. 2023 – 227,97 млрд. грн (6,42 % ВВП); I кв. 2024 – 198,36 млрд. грн (4,95 % ВВП); II кв. 2024 – 184,70 млрд. грн (3,75% ВВП); III кв. 2024 – 186,19 млрд. грн (3,77% ВВП); IV кв. 2024 – 200,93 млрд. грн (4,11 % ВВП).

Таким чином, оцінка індикаторів, що характеризують ефективність фіскальних важелів економічного розвитку країни, свідчить, що в умовах збереження високих безпекових ризиків, економіка країни в цілому та фінансовий сектор, у 2023-2024 році відновлюватиметься повільно, проте демонструючи певні позитивні тенденції порівняно з попередніми періодами. Для зменшення ризиків для публічних фінансів України необхідно створити нові стабілізаційні інституційні умови, які б забезпечували формування виважених бюджетних рішень і базувалися на жорстких процедурах формування та прийняття бюджету, до яких, зокрема, слід віднести: розробку новітньої моделі функціонування системи публічних фінансів у поствоєнний період в Україні; оновлення підходів до верифікації прогнозів макрофінансових показників, покладених в основу формування бюджету; оцінку ризиків публічних фінансів з урахування ендо- та екзогенних впливів; аналіз середньо- та довгострокових наслідків зовнішніх запозичень для економіки країни та системи публічних фінансів; оцінку впливу видатків з обслуговування та погашення державного боргу на фінансування основних функцій держави; важлива умова забезпечення прозорості в бюджетно-податковій сфері полягає в тому, щоб пропозиції щодо додаткових доходів і видатків бюджету вносились у законодавство, що узгоджуються з поданням проекту державного бюджету; застосування концепції фіскальної консолідації з урахуванням особливостей динаміки макрофінансових показників та їх своєчасного корегування; збільшення продуктивності бюджетних видатків у поствоєнний період. Подальше удосконалення бюджетно-податкової політики має здійснюватися з урахуванням провідного зарубіжного досвіду, можливостей його адаптації до вітчизняної моделі соціально-економічного розвитку та інституційної спроможності державних органів управління.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>
2. Офіційний портал Міністерства фінансів України URL: <https://minfin.com.ua/ua>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <https://ukrstat.gov.ua>
4. Чугунов І.Я. Бюджетна стратегія суспільного розвитку. К.:Київ.нац.торг.-екон. ун-т, 2021. 532 с.

УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Свідер О. П., канд. екон. наук, Храбуст Н. І., магістр, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

BPM (Business Process Management, управління бізнес-процесами) — концепція процесного управління організацією, яка розглядає бізнес-процеси як особливі ресурси підприємства, що безперервно адаптуються до постійних змін. Основні принципи даної концепції — зрозумілість і прозорість бізнес-процесів. Досягається це за рахунок їх моделювання з використанням формальних нотацій,